

ARCHÆOLOGIAI ÉRTESÍTŐ.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ARCHÆOLOGIAI BIZOTTSÁGÁNAK
KÖZLÖNYE.

KIADJA A MAGY. TUD. AKADÉMIA.

Szerkesztik : Dr. Henszlmann Imre és Dr. Ortvy Tivadar.

1875.

IX. kötet.

Szerkesztőség :

Magyar nemzeti muzeum
érem- és régiségosztálya.

4. szám.

Ápril 30-án.

Ezen folyóirat megjelenik — augusztus és szeptember kivételével — minden hó utolsó napján két ívnyi számokban. — Előfizetési ára a 20 ívből álló kötetnek 3 frt ; egyes számok bolti ára 40 kr. — Előfizetni lehet Aigner Lajos bizományos könyvkereskedésében (váci utca 18. sz. nemzeti szálloda) és minden más honi könyvtárban.

Smith György felfedezései a British-Muzeum assyr ékiratos agyagtéglái között.

Azon régi emlékek közt, melyeket a híres Layard, Ninive királyi palotáinak romjaiból kiásott, igen nevezetes helyet foglalt el Sardanapal király könyvtárának egy része. Ez mindjárt, amint a British-Muzeumba került, magára vonta a tudósok figyelmét, kik amint lassan-lassan megtanulták az ékiratok nyelvét, a legnevezetesebb adatokat lelték az égetett agyagdarabok írásaiban. Smith György, mások közt, ily téglán találta az özönvízről való hagyománynak *chaldeus* vagyis inkább *akkadi* versióját, mely annak idejében oly feltűnést gerjesztett, hogy a »Daily Telegraph« londoni hirlap szerkesztősége a fiatal tudóst, a lap költségén Mesopotámiába küldte, hogy ott Layard ásatásait folytassa. Smith csakugyan ismét sok ily ékiratos téglát talált s hozott vissza, melyekből kitűnt, hogy Sardanapal az Erech városának régi templomában őrzött őskori irományokat palotája számára lemásoltatta.

A nyelv, melyen ezen emlékek írva vannak, nem az assyr ; a tudósok jelenleg ezt akkadinak nevezik, s legjelesebb értel-

mezője Smith György Londonban, s Oppert Párisban. Azon égetett agyagtáblák, melyek ujonnan Londonba kerültek, folytatásai s kiegészítői az előbbieknél; itt akadtak reá a *bábeli torony* tradíciójának bő leírására, s végre egy még nevezetesebb táblára, mely t. i. a *Genesis* első fejezeteinek megfelel, s a világ és ember teremtéséről, az angyalok lázadásáról, az eredeti bűnről s az ember kiűzetéséről a paradicsomból szól. Epikus szélességgel van mind ez elmondva, különösen a Sátán lázadása, az ember teremtése is hosszasan adatik elé, mint a *Genesis*ben, az Isten hosszú beszédben inti s tanítja az első embert stb. Ezen lelet a legnagyobb feltűnést gerjesztette Angolországban, hol ez agyagtáblák teljes megfejtését nagy érdekeltséggel várják, eddig csak Smith leveléből a »Daily Telegraph«-hoz ismerjük e nagy felfedezést.

Pulszky Ferencz.

Erdélyi érmészetéhez*).

Apafi Mihály érmei.

Az erdélyi fejedelmek legutolsója, *Apafi Mihály* elődeitől nemcsak hosszú uralkodása (1662—1690), de még inkább érmeledek sokasága és az ebből származó czímer- és arczrajzi bélyegeltérések által különbözteti meg magát. Érmein arczrajza olykor teljesen eltorzítva jelenik meg, így például *szebeni*, *szászvárosi* és *besztercei* tallérain. 1677-től fogva mindazonáltal valamennyi talléra *Gyulafehérvárt* veretett, mert ez időtől fogva alig jó elő egy másutt vert talléra vagy forintosa. De a bélyegek külseje is innentől egészen más, jó és ízléses jelleget nyernek. Nevezetes, hogy a *boroszlói* tallérok mellkép- és czímerpaizs- alakulatra nézve egyáltalán ugyanazon jelleggel bírnak, kivéven hogy 1663-ban két bélyeg fordul elő, melyek egymástól elütők, s a kolozsvári Keményhez hasonló

*) Lásd *Arch. Közlemények* VIII. köt. II. füz. 130. s kk. 11. és U. ott IX. köt. I. füz. 50 s kk. 11.